

1 SciLab'i lihtsamad käsud

1.1 Üldist

<code>%pi</code>	Pii π	<code>,</code>	Käskude eraldaja, tulemus on nähtav
<code>%e</code>	Naturaallogaritmi alus e	<code>;</code>	Käskude eraldaja, tulemus peidetakse
<code>%eps</code>	Masinatäpsus, enamasti $\varepsilon = 2.22 \cdot 10^{-16}$	<code>sqrt(x)</code>	Ruutjuur $\sqrt{x}$
<code>%i</code>	Imaginaarühik $i = \sqrt{-1}$	<code>exp(x)</code>	Eksponentfunktsioon e^x
<code>=</code>	Muutujate omistamine	<code>log(x)</code>	Naturaallogaritm $\ln(x)$

1.2 Maatriksi loomine

<code>[]</code>	Tühi maatriks
<code>[1 2 3]</code> või <code>[1,2,3]</code>	Reavektor (1, 2, 3)
<code>[1;2;3]</code>	Veeruvektor $(1, 2, 3)^T$
<code>[1 2 3;4 5 6]</code> või <code>[1:3;4:6]</code>	Maatriks $\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{pmatrix}$
<code>ones(n,m)</code>	Loob ühtedest koosneva $n \times m$ maatriksi
<code>zeros(n,m)</code>	Loob nullidest koosneva $n \times m$ maatriksi
<code>eye(n,m)</code>	Loob $n \times m$ maatriksi, mille diagonaalil on ühed, mujal nullid
<code>rand(n,m)</code>	Loob $n \times m$ maatriksi, mille elemendid on juhuslikud arvud
<code>zeros(A)</code>	Loob nullidest koosneva maatriksi B , kus $\dim(B) = \dim(A)$

1.3 Tehted maatriksitega

<code>A(i,j)</code>	Maatriksi A element $A_{i,j}$
<code>A(i,:)</code>	Maatriksi A terve i -ndas rida reavektorina
<code>A(:,j)</code>	Maatriksi A terve j -ndas veerg veervektorina
<code>A(3:8,2:4)</code>	Maatriksi A osamaatriks 3. reast 8. reani ja 2. veerust 4. veeruni
<code>\$</code>	Operaator $\$$ väljastab vektori V viimase elemendi, nt. $A(3, \$)$
<code>A+B</code>	Maatriksite A ja B summa
<code>A-B</code>	Maatriksite A ja B vahe
<code>A+5</code>	Maatriksi A igale elemendile liidetakse juurde 5
<code>A*B</code>	Maatriksite A ja B korrutis
<code>A.*B</code>	Maatriksite A ja B korrutis elementide kaupa
<code>A/B</code>	Maatriksi A korrutamine pöördmaatriksiga B^{-1}
<code>A./B</code>	Maatriksite A ja B elementide kaupa jagamine
<code>B\A</code>	Maatriksi B^{-1} korrutamine maatriksiga A
<code>A'</code>	Transponeeritud maatriks
<code>A.^2</code>	Maatriksi iga element tõstetakse ruutu

1.4 Kasulikud maatriksfunktsioonid

sum (A)	Maatriksi A elementide summa
max (A)	Maatriksi A maksimaalne element
min (A)	Maatriksi A minimaalne element
length (A)	Maatriksi A elementide arv
size (A)	Maatriksi A ridade ja veergude arv
inv (A)	Maatriksi A pöördmaatriksi A^{-1}
det (A)	Maatriksi A determinant
f (A)	Funktsiooni f (kasutaja või sisemine) rakendatakse igale A elemendile, nt $\cos(A)$

1.5 Tsüklid

for-tsükkel

```
for i=1:10           // Tehakse i=1,2,3,...,10 korral
    Käsured ;       // Ridade lõpus ; peidab vahearvutused
    disp( x )       // Ekraanile kuvatakse soovitud muutuja
end                 // Tsükli lõpp
```

if-tingimuslause

```
if x < 0 then       // Tehakse juhul, kui x < 0
    a=3+x;          // Käsured
end                 // Tsükli lõpp
```

```
if x >= 13.3 then   // Tehakse, kui x >= 13.3
    a=a+1;          //
elseif x == 0 then  // Vastasel juhul, kui x=0, teha teisiti
    a=a-1;          //
else                 // Kui eelmised tingimused olid väärad
    disp('Äge')     //
end                 // Tsükli lõpp
```

while-tsükkel

```
while x < 0 then    // Tehakse seni, kuni x < 0 on tõene
    a=3+x;          // Käsured
end                 // Tsükli lõpp
```

1.6 Lõpetamise käsud

break	Tsükli tegevuse nagu 'for' ja 'while' katkestamine
sleep (n)	Paus n millisekundit
halt ('Sõnum')	Peatab arvutused kuni klahvivajutuseni
pause	Programmi peatamine (kasulik vigade leidmisel)
clear	Kustutab kõikide muutujate väärtused

1.7 Indeksite vahemikud

1:n	Loob jada $1, 2, 3, \dots, n$
1:2:n	Loob jada $1, 3, 5, \dots, n$, s.t. sammuga 2
1:0.1:n	Loob jada $1, 1.1, 1.2, \dots, n$, s.t. sammuga 0.1

1.8 Funktsioonid

```
function [ a,b,v ] = nimi( x,y,z )
                                // Funktsioon nimi(x,y,z)
                                // Muutujad x,y,z
                                // Väljastatakse a,b,v
    a=x+y ; b=a-z ;             // Käsured
    v=sin(x-b);
endfunction                     // Funktsiooni lõpp
```

```
deff(' [x]=nimi(y,z) ', [' a=3*y+1' ; ' x=a*z+y ' ])
                                // Lihtsamad funktsioonid
```

1.9 Mitmesuguseid käske

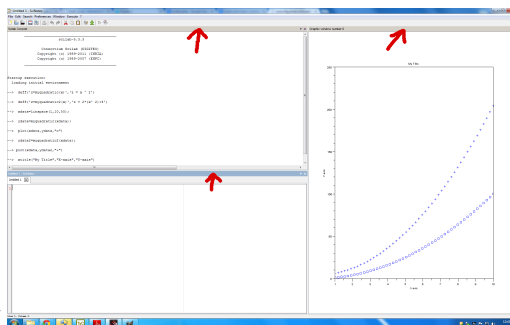
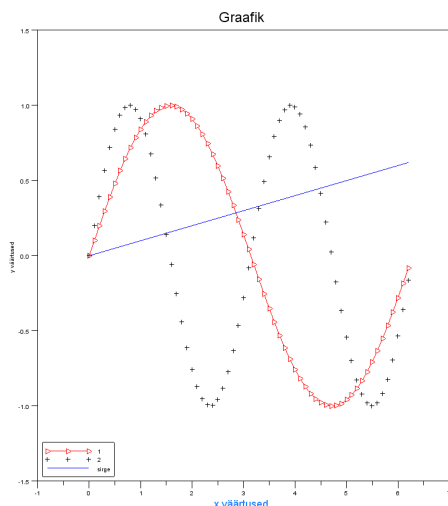
stacksize ('max')	Muutujatele eraldatava mälu suurendamine
exec ('Faili nimi')	Näiteks <code>exec('MinuFail.sce')</code> loeb sisse teise SciLab'i faili
tic ()	Käivitab stopperi
toc ()	Lõpetab stopperi
disp (Muutujad)	Kuvab muutujate väärtused ekraanile
ode (y_0, x_0, t, f)	Lahendab süsteemi $y' = f(x, y)$, $y(x_0) = y_0$, t on vektor sõlmedest
linspace (a, b, N)	Loob vektori sõlmedest $a + i(b - a)/(N - 1)$
linsolve (A, F)	Lahendab süsteemi $Ax + F = 0$
umfpack ($A, "\", F$)	Lahendab hõredat süsteemi $Ax = F$, kiire algoritm

1.10 Graafikud

plot (x, y)	Joonistab vektori y väärtused vektori x väärtuste vastu
plot ($x, y, 'r+'$)	Kolmandal kohal asub värvi esitähth ja punktide sümbol Värv: k (must), b (sinine), r (punane), g (roheline), w (valge), y , m , c Märk: - (joon), + (pluss), o (ring), -, :, -. , *, ., x , >, <, pentagram (viisnurk)
plot3d (x, y, z)	Joonistab vektori z väärtused vektorite x ja y väärtuste vastu
gcf ()	Graafika akna järjehoidja
scf (n)	Loob nr. n graafiku akna, samuti aktiveerib selle
clf (n)	Tühjendab nr. n graafiku akna, <code>clf()</code> tühjendab kõik
set ('omadus', väärtus)	Graafiku parameetrite muutmine

1.11 Graafiku parameetrid

```
gcf() // Määra graafika akna järjehoidja
scf(1) // Määra graafikuks nr 1 aken
clf(1) // Puhasta nr 1 aken
x=[0:0.1:2*%pi];
// Graafiku joonistamine
plot(x, sin(x), 'ro->')
plot(x, sin(2*x), 'k+')
plot(x, 1/10*x, 'b-')
// Kujundamine, võib teha ka enne graafiku joonistamist
legend(["1";"2";"3";"sirge"], "in_lower_left")
title("Graafik", "fontsize", 5)
xlabel("x_väärtused", "color", [0.1, 0.5, 1.0], "fontsize", 4)
ylabel("y_väärtused")
// Graafiku kujundamise lisavõimalused
graafik=gca(); // Telgede järjehoidja
graafik.data_bounds=[-1,7, -1.2, 1.2];
```


1.12 Nõuanded

- Kui Teil on eraldi lahti kõik kolm akent - käsuaken, tekstiaken ja graafikaaken - siis saavad kõik ühte aknasse, kui hiire vasaku klahvi abil vedada tumedast ribast (ikoonide all) üks akent teise peale ja lasta hiir lahti.
- Käsuaknas saab eelmisi käsked kuvada ilma neid uuesti sisestamata, vajutades nooleklahvi ↑ (üks kord vajutades antakse eelmine käsk, kaks korda vajutades üle-eelmine jne).
- Käsuriida saab jätkata teiselt realt kolme punkti ... abil.